

מפנה אפשרי במדיניות ארה"ב כלפי ישראל

written by פרופ' זכי שלום | 01.10.2024

ההפצצות הכבדות בדאחייה שהביאו לחיסולה של צמרת החיזבאללה הן הישג אסטרטגי מן המדרגה הראשונה. ברמה הצבאית הן משבשות את יכולת הפעולה של החיזבאללה, הן זורעות חשדות וחוסר אמון בין הפעילים, בעיקר הבכירים, ומקשות מאוד על תפעול מנגנוני השליטה והפיקוד של הארגון. ייתכן מאוד שתגובותיו הרופסות של הארגון עד כה, כפי שהן באות לידי ביטוי בשיגור טילים וכתב"מים לעבר ישראל, נובעות בעיקר מתמונת מצב זו.

ואולם, פעולותיה של ישראל מול החיזבאללה בשבועות האחרונים, ובעיקר "מבצע הביפרים", חיסול בכירי כוח רדואן, ההפצצות בדאחייה וחיסול נאסראללה, מכוונות גם לאוזניו של הבית הלבן. תגובות הממשל לפעילותה הנרחבת של ישראל בלבנון מקרינות: תמיכה רפה משהו בחיסולו של נסראללה שהביא להרג של מאות אמריקנים; "חמיצות" וכעס נוכח העובדה שישראל אינה "מתיישרת" עם המתווה שהממשל מגבש, ומאמץ לרסן את המשך פעילותה הצבאית רחבת ההיקף והמסלימה של ישראל בלב הדאחייה.

בהתייחסותה לחיסולו של נסראללה מצאה לנכון סגנית הנשיא האריס למצוא צידוק לחיסולו של נאסראללה בראש ובראשונה בשל העובדה שיש על ידיו דם של אמריקנים רבים. בנוסף, היא הבהירה, הוא אחראי להריגתם של ישראלים, לבנונים וסורים רבים.

"היום", היא הוסיפה, קורבנות החיזבאללה זכו ל"מידה של צדק" (measure of justice). בהתבטאות זו האריס מגמדת את חיסולו של נאסראללה וצמרת החיזבאללה למעין "מסע של נקם" על מעשיהם הנפשעים בעבר. ולא היא. יעדיו של החיסול, כפי שהאריס יודעת היטב, מופנים בעיקר כלפי העתיד: הם נועדו לנטרל מפלצת אימתנית שהקימה איראן, מתחת לאפה של ישראל, כדי להרתיע אותה מפני מניעת התגרענותה של איראן. כל זאת, בדרך למימוש "היעד הסופי" ² חיסול קיומה של מדינת ישראל כישות מדינית ריבונית.

האריס מדגישה את תמיכתה בזכותה של ישראל "להגן על עצמה" נגד איראן וארגוני טרור הקשורים אליה. זוהי תובנה שעליה חזרו שוב ושוב כל הממשלים בארצות הברית. גם ממשל ביידן נזקק לה שוב ושוב מתחילת המלחמה ועד עתה. במהות, התבטאות זו מפגינה התייחסות של ארצות הברית לצד ישראל. בפועל, ה"מוזיקה" הנלווית להתבטאות זו מוכרת היטב לישראל עוד מן הימים הראשונים שלאחר אירועי ה-7 באוקטובר 2023. היא כוללת בתוכה מסרים המכוונים להצר את חופש הפעולה של ישראל: כן, לכם הישראלים מוקנית "הזכות" להגן על עצמכם אבל לא ליזום מתקפות מקדימות, לפעול במידתיות, ובשום אופן לא להסלים את אופי הפעילות, לא לגרום לפגיעה נרחבת ב"חפים מפשע" ולא לפגוע ברווחתם של אזרחים שאינם מעורבים בלחימה.

כדי שלא יישאר ספק לגבי כוונות הממשל בהקשר של העימות הנוכחי, האריס טורחת להדגיש בסוף דבריה שהיא, וגם הנשיא ביידן, אינם רוצים בהסלמת האירוע לכדי מלחמה אזורית. ארצות הברית פועלת למציאת הסדר מדיני של העימות שיאפשר לתושבי "שני הצדדים", ישראל ולבנון, לשוב לבתייהם. מנקודת ראותה של ארצות הברית, כך משתמע מדבריה של האריס, נמצאים תושבי ישראל, קורבנות של מתקפה רב-חזיתית חסרת רחמים, באותו רף כמו תושבי לבנון, שמתוך שטח ארצם יצאה המתקפה. דיפלומטיה, מבהירה המועמדת לנשיאות מטעם המפלגה הדמוקרטית, היא הדרך הטובה להשגת "יציבות מתמשכת" באזור.

סגנית הנשיא אינה נדרשת לשאלה המתבקשת: מדוע לא הצליחה הדיפלומטיה להביא להסדר במהלך השנה האחרונה למרות מאמציו הבלתי נלאים של שליח הנשיא, עמוס הוכשטיין, ומסעות הדילוגים הרבים שלו בין ירושלים לבירות? מה גורם לה לחשוב שדווקא עכשיו ייווצר בסיס להסדר?

סגנית הנשיא גם אינה טורחת להבהיר איזה מנגנון יכול להבטיח שמירה של רגיעה ביטחונית לאורך שנים ביחסי לבנון וישראל. בניגוד למצב ברצועת עזה, שם ניתן אולי להבטיח מניעה של חימוש מחדש של החמאס בעקבות הסדר באמצעות שליטה מלאה על ציר פילדלפי, כאן, בלבנון, אין שום מנגנון שיבטיח זאת. ישראל תהיה תלויה תמיד ב"רצון הטוב" של איראן והחיזבאללה לממש את ההסכם. האם זו הנחה מדינית סבירה שלפתע יפגינו איראן והחיזבאללה רצון טוב לקיים הסדר עם ישראל? ומה תעשה ישראל כאשר יגיעו לשדה התעופה בבירות מטוסים עמוסים בטילים וכתב"מים? ומה תעשה ישראל כאשר אנשי חיזבאללה יתקרבו שוב לקרבת הגבול מול בתי מטולה? או כאשר שיירות עמוסות אמל"ח מתקדם יעשו את דרכן מאיראן ללבנון?

האריס יודעת היטב שאזרחי ישראל כבר היו "בסרט הזה". כאשר אזרחי המדינה רוצים "שקט בכל מחיר", ועתידו הפוליטי של ראש המדינה נמצא "על כרעי תרנגולת", ובזירה הבינלאומית מבקשים/מאיימים להימנע מצעדים שיביאו להסלמה, אזי רבים הסיכויים שהנהגת המדינה תימנע מצעדים צבאיים, גם כאשר ישנה הפרה בוטה של הסכמים. כל זאת מתוך תקווה, חסרת בסיס בדרך כלל, שחלוף הזמן אולי יביא להרגעת הרוחות, להתמסדות הסטטוס קוו או ל"החלדת הטילים".

הנשיא ביידן מסר הצהרה בעלת תובנות זהות. להלן נתייחס רק ל"תוספות" הכלולות בהצהרותיו לעומת אלה של האריס: הפעולה של ישראל, כך קבע, היא חלק מן העימות שהחל לאחר "מעשה הטבח" (massacre) שביצע החמאס ב-7 באוקטובר 2023. למחרת, קובע הנשיא, קיבל נאסרללה "החלטה גורלית" (fateful decision) לפתוח חזית מלחמה נוספת, החזית הצפונית, נגד ישראל.

הנשיא אינו מוצא לנכון לתאר את החלטת נאסרללה להצטרף למערכה ללא שום התגרות מצד ישראל, כפי שמתבקש ממי שמגדיר עצמו כ"בעל ברית", כ"החלטה מרושעת", או לפחות "שגויה". הוא גם אינו מתייחס לירי המאסיבי מצד החיזבאללה על יעדים אזרחיים מובהקים בישראל.

הוא מסתפק בקביעה ה"ניטראלית" שזו "החלטה גורלית".

גם הוא, כמו האריס, מביע תמיכה מלאה בזכותה של ישראל ל"הגנה עצמית" מפני ארגוני טרור הנתמכים על ידי איראן. הוא, בניגוד לסגניתו, אינו מוצא לנכון לציין את איראן עצמה כמי שיש לישראל "זכות להגנה עצמית" מפניה, ומה ארצות הברית עושה בפועל כדי לתמוך בישראל בשעתה הקשה. ביידן מסתפק בקביעה שהוא הנחה את מזכיר ההגנה "לחזק את מערך ההגנה של הצבא האמריקני באזור, כדי להרתיע מפני תוקפנות (deter aggression), והקטנת הסיכון של מלחמה אזורית רחבה".

שוב הנשיא מציב את ארצות הברית בעמדה מעין ניטראלית. הוא אינו מציין שהרחבת הנוכחות הצבאית נועדה להגן על ישראל מפני תוקפנות, כפי שמתבקש ממערכת "היחסים המיוחדים" בין שתי המדינות, אלא מכל תוקפנות שתביא מן הסתם להרחבת העימות למלחמה כוללת. האם ייתכן שצעדי הנשיא מכוונים גם להרתיע את ישראל מפעולה נגד איראן? הנשיא סתם ולא פירש.

בסופו של דבר, אומר הנשיא, המטרה של ארצות הברית היא ליצור דה-אסקלציה של העימות הן בעזה והן בלבנון באמצעים דיפלומטיים. בעזה היעד שלנו הוא הפסקת אש והחזרת בני הערובה. בלבנון היעד שלנו הוא כמובן הפסקת אש ושובם של המפונים, בלבנון וישראל, חזרה לבתיהם.

כך, כבדרך אגב, הממשל מבהיר שוב כי הוא אינו מזדהה עם תביעתה של ישראל להמשיך את מצב המלחמה עד להשגת יעדיה: "הגיע הזמן" הוא אומר, "לסגור עניין" (It is time for these deals to close). מאוחר יותר ביטא הנשיא עמדה נחושה עוד יותר: "עכשיו", הוא קבע, "זה הזמן להפסקת אש" (it's time for a ceasefire).

ההבהרות החוזרות ונשנות של ראשי המדינה, ובעיקר נתניהו, שהפסקת המלחמה טרם השגת היעדים תיחשב כתבוסה למדינת ישראל, אינה מובילה את הממשל לשינוי עמדותיו.

הדילמות של הממשל מתעצמות על רקע מערכת הבחירות והעמדות שמציג המועמד הרפובליקני, דונלד טראמפ. חתנו ואיש סודו של טראמפ ג'רארד קושנר פרסם ציוץ ביקורתי על עמדת הממשל בסוגיית לבנון והזדהות מלאה עם פעילותה הצבאית של ישראל בלבנון: "מי שקרא להפסקת אש בצפון", כתב קושנר, "טועה. לישראל אין דרך חזרה. הם אינם יכולים להרשות לעצמם עכשיו לא לסיים את העבודה ולפרק לחלוטין את הארסנל שכוון אליהם. הם לעולם לא יקבלו הזדמנות נוספת. זה הרגע לעמוד מאחורי עם ישראל. הצעד הנכון כעת עבור אמריקה יהיה לומר לישראל לסיים את העבודה. זה לא רק המאבק של ישראל". יש להניח שהממשל מעריך שדבריו של קושנר מבטאים גם את עמדתו של טראמפ. הממשל מעריך, קרוב לוודאי, שטראמפ יעשה שימוש בסוגיה זו כדי להחליש את סיכוייה של האריס בבחירות.

הפצצת הדאחייה ☒ המסרים של ישראל לבית הלבן

הפצצת רובע הדאחייה בבירות וחיסולו של נאסרללה וצמרת הפיקוד הבכיר של החיזבאללה הם, כאמור, בראש ובראשונה הישג אסטרטגי-צבאי מן המעלה הראשונה של מדינת ישראל. יחד עם זאת, באמצעות מבצע זה היא העבירה מסרים חשובים מאוד לממשל הנשיא ביידן.

חלפו הימים, כך מבהירה ממשלת ישראל בראשות נתניהו, לארצות הברית, שבהם הממשל האמריקני יכול היה להכתיב לישראל את מהלכי המלחמה: לאשר את מה שנראה לו נכון ולפסול את מה שאינו נראה לו. תמונת מצב זו נוצרה על רקע האירועים הקשים מנשוא שעברו על מדינת ישראל בעקבות מתקפת החמאס ב-7 באוקטובר 2023.

ממשלת ישראל מקווה, קרוב לוודאי, שהממשל יבין שהמדיניות שהוביל הממשל בראשית המערכה הצבאית אינה רלוונטית עוד לימינו אלה. המלחמה בעזה החלה על רקע אירועי ה-7 באוקטובר 2023. בתולדות מדינת ישראל לא היה אירוע מכאיב ומשפיל יותר מאירוע זה. אירועים דומים, וביניהם "הפתעת מלחמת יום הכיפורים", מתגמדים לעומת אירוע טראומתי זה. ארגון טרור קטן יחסית הצליח להנחיל לישראל תבוסה קשה [?] מודיעינית, מבצעית ומוראלית. לאירועי ה-7 באוקטובר 2023 היו השלכות בכמה רבדים.

בראש ובראשונה הם קיבעו, לפחות בשלביה הראשונים של המערכה, את תדמיתה של ישראל כמדינה שספגה תבוסה צבאית משפילה מידי ארגון טרור קטן יחסית וחסר אמל"ח מתקדם.

מכאן נגזרה ההנחה הסמויה, ובמידה רבה [?] "החרישית", שאיש לא העז לתת לה ביטוי פומבי, שישראל צריכה עתה "לדעת את מקומה", ולשלם את "מחיר התבוסה" כנהוג בעימותים צבאיים. הלך הרוח ששרר במסדרונות הממשל קיבע, קרוב לוודאי, תפיסה שלפיה ישראל שלאחר ה-7 באוקטובר אינה יכולה עוד להתעטף באצטלה של מעצמה צבאית, טכנולוגית ומדעית, שהייתה מנת חלקה לפני ה-7 באוקטובר. היא צריכה להתכנס לתוך עצמה, לשלם את "מחיר התבוסה" ולנסות לשקם את מעמדה בהדרגה, לאורך שנים.

אירועי ה-7 באוקטובר גם פגעו בדימוי של ישראל כ"נכס אסטרטגי" עבור ארצות הברית. לאורך שנים התבססה מערכת ה"יחסים המיוחדים" בין ארצות הברית וישראל על ההנחה שמדינת ישראל היא מעצמה צבאית שארצות הברית יכולה לסמוך עליה במסגרת מאמציה לשמר, ולהעצים, את מעמדה במזרח התיכון. תפיסה זו נסדקה בעקבות אירועי ה-7 באוקטובר. באורח קונקרטי, בהתחשב בעובדה שהיחסים בין מדינות מתבססים על אינטרסים וכוח, הלך הרוח שרווח בממשל, ככל שניתן להתרשם, התבסס על ההנחה שישראל צריכה להשלים עם העובדה שבטווח הזמן הקרוב היחסים שלה עם ארצות הברית לא יהיו כבעבר.

ארצות הברית, יש לזכור, היא מדינה למודת כשלים צבאיים, הבולט בהם הוא כמובן המתקפה על פרל הארבור. יש להניח שהממשל הזדהה עם הקביעה שתקלות מסוג זה עלולות להתרחש גם במדינה בעלת עוצמה צבאית-טכנולוגית בסדרי הגודל של ישראל. ואולם, להערכתנו הם ציפו שישראל תוכיח הלכה למעשה שהיא מפיקה את הלקחים המתבקשים ושהיא תפעל ליישם אותם בהקדם בדרך שתחזיר אותה למעמדה קודם לאירועי ה-7 באוקטובר.

מעל לכול, אירועי ה-7 באוקטובר ערערו את היציבות הפוליטית במדינת ישראל, שגם קודם לכן לא התאפיינה בלכידות רבה. ההאשמות ההדדיות בין ראשי הדרג המדיני והצבאי באשר לאחריות ל"מחדלים" הקשים נחשפו לידיעת הציבור וערערו, ברמה זו או אחרת, את אמון הציבור בשתי ההנהגות. במקביל הן העצימו את המתחים שהיו קיימים לאורך שנים בין הדרג המדיני והצבאי. בעיתונות הופיעו ידיעות על כך שהדרג הצבאי אינו מממש את הנחיות הדרג המדיני "ככתבן וכלשונן". תופעת ה"דשדוש" בפעילות צה"ל ברצועה, לאורך חודשים, יוחסה על ידי רבים למציאות זו.

בהמשך הזמן נשמעו בפירוש התרסות של הדרג הצבאי, בגיבוי שר הביטחון, נגד ראש הממשלה, בין השאר בסוגיות העיקריות הבאות: א. חוסר הסכמה לעמדת ראש הממשלה השוללת הפסקת המלחמה ונסיגה מהרצועה. ב. ערעור על נוסחת "הניצחון המוחלט" שנשא בגאון ראש הממשלה. שר הביטחון לא היסס להבהיר את עמדתו שלפיה "ניצחון מוחלט זה קשקוש". ג. הובלת האופציה של נכונות לנסיגה כלשהי מציר פילדלפי במסגרת עסקה להחזרת חלק מן החטופים. זאת, בניגוד מפורש לעמדת ראש הממשלה שחזר והדגיש את ההכרח של שליטת צה"ל על הציר. ד. הצבת העסקה לשחרור החטופים במקום ראשון בסדר העדיפויות של המלחמה. בפועל השתמעה מכך דחיית התפיסה של ראש הממשלה בדבר הצורך להציב בראש סדר העדיפויות את הצורך להביא למיטוט שלטון החמאס, ואת ההנחה שהפעילות הצבאית היא זו שתקדם את שחרור החטופים.

תמונת מצב זו פגעה גם היא בדימוי של ישראל כמדינה בעלת משטר דמוקרטי יציב, היודע ² למרות המחלוקות הניכרות בתוכו ² להתעלות על פני היריבויות ולהתלכד נוכח הסכנות העומדות בפני המדינה. גם כך, ממשל הנשיא ביידן לא רווה נחת משלטונו של נתניהו כראש ממשלה, וראה בו גורם העשוי לסכל השגת הסדר ישראלי-פלסטיני על בסיס הנוסחה של שתי מדינות לשני עמים. עתה, על רקע הבקיעים הקשים בהנהגת המדינה, התאפשר לממשל חופש פעולה גדול הרבה יותר מול ישראל ויכולת לממש מנופי לחץ מגוונים נגדה, כולל מאמצים ליצור דה לגיטימציה של שלטון נתניהו, בתקווה שהלחץ הכפול, מבית ומבחוץ, יחייב את ראש הממשלה לקבל את עמדות הממשל סביב ניהול המערכה.

בנסיבות אלה, אך טבעי היה שהמלחמה בעזה נפתחה כאשר ברקע בולטת מעורבות מאסיבית, חסרת תקדים, של ארצות הברית במערכה. תפקודה הכושל של מערכת הביטחון ב-7 באוקטובר הוביל, ככל שניתן להתרשם, להערכה, גם בארץ וגם בארצות הברית, שישראל תתקשה לעמוד לבדה במערכה רב-זירתית. לפיכך קיבלה המעורבות האמריקנית, זו לראשונה בתולדות ישראל, ממד של מעורבות צבאית פעילה לצד ישראל. עד אז גרסה הדוקטרינה הצבאית של ישראל שישראל זקוקה רק לנשק אמריקני, ללא מעורבות צבאית פעילה. גם בימים הקשים של מלחמת יום הכיפורים, כאשר עלתה האפשרות של תבוסה ישראלית, לא ביקשה ישראל מעורבות צבאית אמריקנית פעילה אלא נשק מגן בלבד.

בימיה הראשונים של המערכה, כאשר הנשיא ביידן הזהיר גורמים אחרים מפני מעורבות

במלחמה ("the don't speech"), ועל רקע הדיווחים על הגעת נושאות מטוסים אמריקניות לאזור, הדהדה בעוצמה תחושת השמחה, הרווחה והסיפוק בישראל נוכח המעורבות המאסיבית של ארצות הברית. איש לא נתן דעתו באותם ימים ש"צהלות השמחה" יבליטו ברבים את תלותה של ישראל בארצות הברית, וכי על בסיס העיקרון ש"אין ארוחות חינם" יבקש הממשל לגבות מחיר עבור הסיוע שהוא מגיש לישראל במצוקתה הקשה.

תמונת מצב זו יצרה מעין הצדקה לניסיונות חוזרים ונשנים של ממשל ביידן להתערב באורח פעיל בניהול המלחמה, ואף להכתיב לישראל את מהלכי המלחמה, בבחינת: אם ברצונכם שניסייע לכם לצאת מן השבר האסטרטגי שאליו נקלעה מדינת ישראל ² עליכם לקבל את עמדותינו באשר להמשך הלחימה. כבר בשלבים הראשונים של המערכה הבהיר הממשל את עמדותיו בהקשר של אופי ניהול המלחמה:

ארצות הברית לא תסבול פגיעה רחבת היקף באזרחים ברצועה: הממשל יכול היה לנהל עם ישראל דיאלוג מכובד ודיסקרטי בסוגיה רגישה זו כפי שיאה ליחסים בין מדינות המוגדרות "בעלות ברית". ואולם, הוא בחר להציף את הסוגיה המורכבת הזאת בפומבי, מתוך ידיעה ברורה שהדבר יביך את ישראל, ישים אותה במצב מגננה, ויצר את חופש הפעולה שלה. יתר על כן, הממשל הכיר היטב את ההסברים והטיעונים הנגדיים של ישראל ותומכיה בממשל בהקשר של סוגיה זו, אך בחר להתעלם מהם.

ישראל הציגה מגוון טיעונים מול הביקורת הבוטה של הממשל בהקשר זה, ובין השאר: א. אין צורך להטיף לה מוסר בסוגיה זו. היא אמונה על עקרונות מוסר יהודיים ודיני המשפט הבינלאומי, וגם לה אין שום אינטרס להביא לנפגעים רבים בקרב האוכלוסייה האזרחית. ב. עם זאת, קשה להבחין באורח ברור בין לוחם חמאס לבין תושב רגיל. חלק גדול מאנשי החמאס אינם לובשים מדים וקשה להבחין בינם לבין אוכלוסייה אזרחית רגילה. ג. החמאס פועל בכוונת מכוון מתוך אוכלוסייה אזרחית. הוא רואה בה אמצעי מגן. לפיכך, בפעולות תקיפה של צה"ל לא ניתן להימנע מפגיעה באוכלוסייה אזרחית. ד. צה"ל נוקט צעדים מרחיקי לכת ששום צבא בעולם, כולל צבא ארצות הברית, אינו נוקט, כדי לצמצם את היקף הנפגעים בקרב האוכלוסייה האזרחית.

סוגיית הסיוע ההומניטארי לרצועה: ארצות הברית תבעה מישראל לדאוג לרווחתם של תושבי עזה תוך כדי המלחמה. היא עמדה על כך שיועבר להם סיוע הומניטארי רחב היקף ורצוף, שיכלול בעיקר מזון וצרכים רפואיים. טענותיה של ישראל שהסיוע מסייע למעשה להמשך שלטון החמאס לא התקבלו על ידי ארצות הברית כטיעונים המצדיקים את הפסקת הסיוע.

מעורבות מלאה במהלכים הצבאיים ברצועה: כבר בימים הראשונים של המערכה הבהירה ארצות הברית שהיא רואה עצמה "רשאית" בתוקף הנסיבות להתערב באורח ישיר במהלכי המלחמה: א. ארצות הברית הדגישה שלא תסבול הרחבה של המערכה ברצועת עזה לזירות אחרות, כאשר כוונתה הייתה בעיקר לזירה הצפונית ולאיראן. הנשיא ביידן נתן לכך ביטוי ב"נאום ה-don't

המפורסם שלו שמלכתחילה נתפס כמיועד להרתיע את איראן והחיזבאללה מפני כניסה למערכה, ואולם בהדרגה התגבשה ההערכה שהמסר בהקשר זה מכוון גם כלפי ישראל. כל זאת, קרוב לוודאי על רקע התביעות של הדרג הביטחוני-צבאי בראשית המלחמה לפתוח חזית לחימה בלבנון. ב. ארצות הברית עשתה מאמצים כבירים למנוע תמרון קרקעי ברצועה, וכשזה בכל זאת בוצע היא תבעה להגביל אותו. כך למשל היא התנגדה לכניסת לבית החולים שיפא; לרפיח; להשתלטות על ציר פילדלפי ועוד. בשלבים מסוימים של המערכה נראה היה שהממשל חוצה "קווים אדומים" במעורבותו במהלכי המלחמה, ובין השאר: התביעה להשתתפות אישים בכירים של הממשל (בעיקר המזכיר בלינקן) בדיוני קבינט המלחמה; תביעה של הממשל לקבל את תוכניות הלחימה ברפיח, ועוד.

המלחמה בלבנון המסרים לבית הלבן

על פי הבנתנו, פעילות צה"ל בלבנון בשבועות האחרונים נועדה להבהיר לממשל כי מאפייני מעורבותו של הממשל בפעילותה המלחמתית של ישראל, כפי שהיו עד לתחילתה המערכה הנוכחית בלבנון, כבר אינם מקובלים על ישראל. מדינת ישראל כמדינה ריבונית הגדירה יעדים ברורים של המלחמה הן ברצועת עזה והן בלבנון מול החיזבאללה, וביניהם: מיטוט שלטון החמאס ברצועת עזה; השבת החטופים; הבטחה שעזה לא תהווה עוד איום על ישראל; השבה של המפונים בגבול הצפון בבטחה לבתיהם; אי-הפסקת הלחימה עד להשגת יעדים אלה, עד להשגת ניצחון מוחלט, גם אם הדבר אינו מקובל על הממשל האמריקני.

להערכתנו, בנקודת הזמן הנוכחית מדינת ישראל נמצאת במצב המאפשר לה חופש פעולה רחב הרבה יותר מול הממשל האמריקני מכפי שהיה בעבר. א. על פי הערכות, ברצועת עזה החמאס נמצא במצב שבירה הדרגתי. בכל אופן, הוא יתקשה מאוד להציב איום ממשי על ישראל. ב. בשבועות האחרונים ספג החיזבאללה, ועדיין סופג, מכות קטלניות מידי ישראל. האיומים באשר ליכולת התגובה שלו טרם מומשו, והם פוחתים מדי יום. ג. הממשל נמצא במערכת בחירות שוויונית למדי, וברור שהממשל יעשה ככל יכולתו להימנע מהסלמת עימות עם ישראל. ד. מעמדו האישי של ראש הממשלה התחזק באורח דרמטי, על רקע היחלשות ניכרת של פעולות המחאה, היחלשות מעמדם של מתנגדיו בממשלה, ובראשם שר הביטחון גלאנט; התפוררות הלכידות בתוך האופוזיציה.

בנסיבות אלה, ועל רקע ההצלחות הדרמטיות של פעילות צה"ל בלבנון, יכול היה ראש הממשלה לדחות באורח חד-משמעי את יוזמת ביידן-מקרון להפסקת אש בלבנון: "אנו נילחם", אמר נתניהו בנאומו בעצרת האו"ם, "עד שנשיג ניצחון. ניצחון מוחלט. אין לכך תחליף."

בנסיבות הקיימות, ברור שישראל אינה רואה הצדקה כלשהי לשתף באורח מהותי את ארצות הברית בתוכניותיה המבצעיות. על פי דיווח של NBC, לא היה לממשל מידע מוקדם על ההפצה שחיסלה את נסראללה (blindsided). דיווח דומה נמסר גם בתקשורת הישראלית שניסתה להתחקות אחר הדיונים בקבינט בסוגיית חיסולו של נאסרללה.

על רקע הידיעות בדבר עיכוב משלוחי נשק מסוימים לישראל על ידי הממשל, ובעיקר פצצות חודרות בונקרים, הפצצת מפקדת החיזבאללה, בעומק האדמה, מעבירה מסר ברור לממשל: הימנעות מהעברת נשק מתקדם לישראל לא תמנע ממנה לממש את יעדיה.

ישראל, ניתן להעריך, מקווה שהפגנת נחישות מצידה להמשיך במלחמה הן מול החמאס והן מול החיזבאללה, גם מול התנגדות הממשל, תוביל את הממשל בהדרגה למסקנה שבנסיבות הקיימות אין לממשל מנופי לחץ שיביאו לעצירת פעילותה המלחמתית של ישראל. אם כך יקרה, ניתן לקוות שהממשל יבחר להתנתק מהגישה הלעומתית שאפיינה את מהלכיו מתחילת המלחמה. ייתכן שיבחר, ולו בלית ברירה, בגישה אמפתית ומכילה כלפי ישראל.

מפנה כזה, אם אכן יתממש, יהיה בעל השלכות גורליות ומרחיקות לכת לקראת ההתמודדות של ישראל עם האתגר האסטרטגי הגדול ביותר בתולדותיה ² השבתת האיום האיראני ו"ציר הרשע הממאיר" שהיא יצרה מול ישראל.